

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет права, публічного управління
та національної безпеки
Кафедра економічної теорії,
інтелектуальної власності та публічного
управління

Кваліфікаційна робота
на правах рукопису

БОНДАРЕНКО ПАВЛО АНДРІЙОВИЧ
(прізвище, ім'я, по батькові здобувача вищої освіти)

УДК: 351/354:004
(індекс)

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

**ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВЕ І КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ЕЛЕКТРОННОГО ВРЯДУВАННЯ**
(тема роботи)

281 «Публічне управління та адміністрування»
(шифр і назва спеціальності)

Подається на здобуття освітнього ступеня магістр
кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання
ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне
джерело

П. А. БОНДАРЕНКО
(підпис, ініціали та прізвище здобувача вищої освіти)

Керівник роботи
ХОДАКІВСЬКИЙ Євгеній Іванович
(прізвище, ім'я, по батькові)

доктор економічних наук, професор
(науковий ступінь, вчене звання)

Висновок кафедри економічної теорії, інтелектуальної власності та публічного управління

за результатами попереднього захисту: **БОНДАРЕНКА Павла Андрійовича** допущено до захисту.

Протокол засідання кафедри економічної теорії, інтелектуальної власності та публічного управління № _____ від «_____» грудня 2022 р.

Завідувач кафедри економічної теорії, інтелектуальної власності та публічного управління

к.е.н., професор
(науковий ступінь, вчене звання)

_____ (підпис)

Валентина ЯКОБЧУК
(власне ім'я, прізвище)

«_____» грудня 2022 р.

Результати захисту кваліфікаційної роботи

Здобувач вищої освіти **БОНДАРЕНКО ПАВЛО АНДРІЙОВИЧ** захистив
(прізвище ,ім'я, по батькові)

кваліфікаційну роботу з оцінкою:
сума балів за 100-бальною шкалою _____
за національною шкалою _____

Секретар ЕК

_____ - _____
(науковий ступінь, вчене звання)

_____ (підпис)

Настасія ПУГАЧОВА
(власне ім'я, прізвище)

АНОТАЦІЯ

БОНДАРЕНКО П. А. Організаційно-правове і кадрове забезпечення електронного врядування. – Кваліфікаційна робота на правах рукопису.

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування». – Поліський національний університет, Житомир, 2022.

У роботі було розглянуто теоретичні та правові основи електронного врядування в Україні. Було встановлено, що між науковцями велося багато дискусій з приводу тлумачення понять «електронний уряд» та «електронне врядування», що свідчить про їхнє неоднозначне трактування та недосконалість понятійного апарату. Було відзначено, що електронне врядування в цілому розглядається вченими і державними службовцями в першу чергу як засіб вирішення проблеми вдосконалення, реформування державного сектора і надання більш якісних державних послуг підприємствам і громадянам.

Було переглянуто інституційну та правову основу для впровадження електронного врядування на місцевому рівні. Визначено закони та нормативні акти щодо розвитку електронного уряду на місцевому рівні. Було підкреслено важливість розвитку та впровадження електронного врядування на місцевому рівні для досягнення стабільності та сталого розвитку міст та муніципалітетів.

Були внесені конкретні пропозиції та рекомендації щодо вдосконалення управління інформацією та законів про електронне державне управління в Україні з метою досягнення сталого розвитку держави.

Ключові слова: електронне врядування, електронний уряд, інформаційні технології, інституційне забезпечення, сталий розвиток, комп'ютеризація, публічне управління, органи державної влади, інформаційне суспільство, органи місцевого самоврядування.

SUMMARY

BONDARENKO P. Organizational, legal and human resources support for e-governance. – Qualification work on manuscript rights.

Qualification work for obtaining a master's degree in the specialty 281 «Public management and administration» of all forms of education. – Polissisa National University, Zhytomyr, 2022.

The paper considers the theoretical and legal foundations of e-governance in Ukraine. It was found that there were many discussions between scientists about the interpretation of the concepts of "e-government" and "e-governance", which indicates their ambiguous interpretation and imperfection of the conceptual framework. It was noted that e-governance is generally considered by scientists and civil servants primarily as a means of solving the problem of improving, reforming the public sector and providing better public services to enterprises and citizens.

The institutional and legal framework for implementing e-governance at the local level has been revised. Laws and regulations on the development of e-government at the local level are defined. The importance of developing and implementing e-governance at the local level to achieve the stability and sustainable development of cities and municipalities was emphasized.

Specific proposals and recommendations were made to improve information management and laws on electronic public administration in Ukraine in order to achieve sustainable development of the state.

Keywords: e-governance, e-government, information technologies, institutional support, sustainable development, computerization, public administration, public authorities, information society, local self-government bodies.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕЛЕКТРОННОГО ВРЯДУВАННЯ	7
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ІНСТИТУЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ЕЛЕКТРОННОГО ВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ	14
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМІВ ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ	21
ВИСНОВКИ	29
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	32
ДОДАТКИ	36

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Теоретичні та методологічні питання розвитку та впровадження електронного врядування в діяльність органів державної публічної влади, його вплив на процеси демократизації та розвитку інформаційного суспільства є предметом досліджень, що проводяться низкою зарубіжних і вітчизняних вчених. Це пов'язано зі швидким розповсюдженням інформаційних та комунікаційних технологій у світі, яке розпочалося в останній третині ХХ століття.

До теперішнього часу в області адміністративного та інформаційного права електронне врядування вважалося одним з найбільш важливих інструментів реформування державного сектора, досягнення прозорості та відкритості державних органів, зміцнення довіри громадян до органів влади, надання більш якісних державних послуг для підприємств і громадян і т. д. Проте дослідження електронного врядування як інструменту сталого розвитку, його інформаційної та правової підтримки Україні з метою досягнення максимальних результатів на шляху сталого розвитку відповідно до міжнародних зобов'язань не проводилося на монографічному рівні, що визначає актуальність теми дослідження.

Авторитетний внесок у вивчення теоретичних основ функціонування електронного врядування зробили зарубіжні дослідники, К. Андерсен, Д. Белл, Р. Катц, Т. Беккер, Б. Кауфманн, М. Бонем, М. Кастельс, С. Кліфт, Й. Масуда, Дж. Тейлор, А. Нілсон, С. Уорд та інші. У українській науковій літературі вивченню науково-теоретичних засад електронного врядування, його рекомендацій та елементів, стану застосування системи електронного врядування в державному управлінні та проблемі інформаційно-аналітичного забезпечення органів місцевого самоврядування та органів державної влади було приділено роботи таких вчених: В. Б. Авер'янова, О. М. Андрєєвої, В. П. Горбуліна, О. А. Баранова, К. І. Бєлякова, Т. І. Биркович, Ю. Г. Місникова, А. М. Новицького, Н. Б. Новицької, М. Я. Швеця та інших.

Мета і завдання роботи. Метою написання кваліфікаційної роботи було визначення сутності організаційно-правового та кадрового забезпечення електронного врядування в Україні як інструменту сталого розвитку та відповідно розробити науково обґрунтовані пропозиції та рекомендації щодо удосконалення інформаційно-правового та організаційно-правового забезпечення електронного врядування в Україні на національному та місцевому рівнях. Досягнення поставленої мети викликало вирішення наступних завдань магістерського дослідження:

- дослідити теоретичні основи організаційно-правового забезпечення електронного врядування в Україні;
- проаналізувати інституційне забезпечення розвитку електронного врядування в Україні;
- запропонувати шляхи вдосконалення механізмів впровадження електронного урядування на місцевому рівні.

Об'єктом дослідження є робота зі зв'язків з громадськістю, пов'язана з впровадженням інформаційно-комунікаційних технологій в систему державного управління та місцевого самоврядування в Україні для забезпечення сталого розвитку держави.

Предметом дослідження є організаційно-правове і кадрове забезпечення електронного врядування в Україні.

Методи дослідження. Загальнонаукова методологія, що передбачає системний аналіз та міждисциплінарний науково-системний підхід до дослідження. Для вирішення поставлених завдань були використані емпіричні методи, методи розрахунку індексів, методи порівняльного аналізу та узагальнень статистичних даних та тощо.

Перелік публікацій автора за темою дослідження. За темою дослідження опубліковано три тези в збірниках науково-практичних конференцій Поліського національного університету.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що окремі висновки і узагальнення можуть бути використані для формування і

коригування організаційно-правового забезпечення електронного врядування, зокрема, щодо покращення механізмів надання адміністративних послуг через електронне врядування, вони можуть бути використані великою кількістю науковців та фахівців, що розробляють та реалізують сервіс-орієнтовану державну політику в Україні з метою якої є підвищення ефективності державних органів та певних органів місцевого самоврядування за рахунок розвитку електронного врядування.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота містить вступу, три розділи основної частини та висновки до них, висновки та пропозицій, список використаних джерел. Основний текст роботи викладено на 31 сторінці. Список використаних джерел включає 38 найменувань.

РОЗДІЛ 1.

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕЛЕКТРОННОГО ВРЯДУВАННЯ

Швидке поширення інформаційно-комунікаційних технологій (далі-ІКТ) у всьому світі стало основою для появи нових форм соціального розвитку. Відповідно до теорії відомого дослідника, філософа і політолога Е. Тоффлера, сучасне суспільство характеризується «третьою хвилею» свого розвитку, постіндустріальної або інформаційної, висхідної до останньої третини ХХ століття і, за прогнозами вченого, покликаної остаточно замінити індустріальне приблизно до 2025 року. У цей період під впливом наслідків науково-технічної революції (середина ХХ століття) та інформаційної (70-ті роки ХХ століття). Виникла економіка знань, яка сприяла перетворенню науки в безпосередню продуктивну силу і фактор розвитку і самозбереження суспільства, а також підвищенню значущості інформації і швидкому розвитку інформаційних технологій, мереж зв'язку і з інформаційної сфери як особливого виду суспільних відносин, які пронизують всі сторони життя людини, суспільства і держави в цілому. Сучасне державне управління та функціонування органів державної влади також не є винятком, оскільки широке використання ІКТ є передумовою для підвищення ефективності, відкритості та прозорості діяльності органів державної влади [1, с. 25].

В умовах сучасного стрімкого розвитку сектору інформаційних технологій та формування глобального інформаційного суспільства концепція електронного врядування набуває нового змісту та сенсу. Однак часто суть концепції «електронного уряду» зводиться виключно до мережевої інфраструктури органів державної влади. Більш того, навіть представники органів державної влади не завжди правильно розуміють сенс цього наукового визначення, хоча онлайн-адміністрування безпосередньо впливає на їх діяльність, тобто на їх спілкування з громадянами (суспільством).

Електронний уряд – це особлива форма організації державного управління,

метою якої є підвищення ефективності, відкритості та прозорості діяльності державних органів за допомогою використання інформаційних технологій для побудови держави нового типу, орієнтованого на потреби суспільства.

Отже явище електронного врядування поєднує в собі дві складові: внутрішню інформаційну мережу (безпосередньо для державних службовців) та зовнішню інформаційну мережу для взаємодії державних службовців з підприємствами і організаціями та громадою в цілому т. д. [5]. В рамках зовнішнього компонента інформаційної інфраструктури інтегруються інформаційні ресурси органів державної влади та місцевого самоврядування, створюється система електронних послуг та надається доступ фізичним та юридичним особам.

У найзагальнішому випадку електронне управління – це спосіб організації системи державної влади та органів місцевого самоврядування за допомогою внутрішніх інформаційних мережевих систем та глобальної інформаційної інфраструктури, які забезпечують постійний, зрозумілий та доступний онлайн-зв'язок між державними органами, фізичні та юридичні особи. Тобто будь-яка фізична або юридична особа може звернутися до державних органів через інформаційну мережу зі свого власного комп'ютера з проханням надати їм адміністративні послуги (електронні послуги) та іншу інформацію (реєстрація юридичної особи, заповнення або доступ до декларацій, отримання дозволів, сертифікатів, довідок тощо). Це дозволить позивачам витратити якомога менше часу на вирішення своєї проблеми, не стоячи в чергах, і, в свою чергу, заощадити кошти державного та місцевого бюджетів на адміністративному процесі [6].

Органи державного та місцевого управління викривлено розуміють засади сервісної держави і недостатньо обізнані з особливостями надання електронних послуг, оскільки на сьогодні немає чіткого законодавчого тлумачення базових термінів «електронні адміністративні послуги», «електронні інформаційні послуги» та «електронні державні послуги» тощо.

Відповідно до Стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні (яка була затверджена Кабінетом Міністрів України від 15.09.2013 №386-р.),

«електронна послуга» – це послуга, що надається за зверненням в електронному форматі з використанням інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) [29]. Згідно з Концепцією розвитку електронних послуг в Україні (яка була затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 16.11.2016 № 918-Р), «електронна послуга» – це адміністративна та інша державна послуга, що надається населенню громади та організаціям в електронному вигляді з використанням інформаційних і телекомунікаційних систем [31].

При наданні електронних послуг сферу діяльності можна розділити залежно від ступеня новизни діяльності: новий вид діяльності, реорганізація або модернізація вже існуючих послуг. У той же час впровадження управлінських послуг в електронному вигляді має ряд переваг, які відображені в табл. 1.1.

Таблиця 1.1

Переваги та економія від впровадження електронних послуг

№ п/п	Перелік державних послуг по сферам діяльності	Переваги та ймовірна економія
1.	Збирання, оброблення та надання спеціалізованої та загальної інформації	Заощадження коштів, бо відпадає необхідність у друці, зберіганні та транспортуванні паперових документів. Зменшується кількість запитів на надання інформації від громадян і, що скорочує витрати.
2.	Надання консультування	Зменшується кількість робіт, що виконуються повторно, та відповідно зменшення часу на надання консультацій.
3.	Підготовки нормативно-правових актів і формулювання політичних рішень	Значно скорочується час на ухвалення рішень. Покращується та значно прискорюються процеси обробки інформації.
4.	Організація взаємодії між міністерствами, різними відомствами та установами	Зменшуються адміністративні витрати та витрати на діяльність щодо координації (комунікації, відрядження, наради, телефонні розмови і т.д.). Спрощуються та прискорюються адміністративні процедури та зменшується навантаження на державних службовців.
5.	Процедури щодо прийняття, реєстрації та обробки заяв, що надходять до відомств та установ або міністерств	Економиться час на обробку інформації. Прискорюється процеси за рахунок виключення невідповідностей та недоречностей.
6.	Процедури, щодо надання допомоги	Сорочення та економія часу. Практично виключаються випадки повторного надання допомоги (шахрайства).
7.	Процедури закупівель	Забезпечується прозорість процедур та оптимізація цін. Зменшується вартість закупівельних процесів.
8.	Державний контроль та нагляд	Унеможлиблюється подвоєння. Спрощуються та прискорюються процеси контролю та нагляду.

Джерело: [12].

Варто зазначити, що навіть переклад з англійської – «e-government» не вносить повної ясності в це поняття: мова йде про «електронний уряд», який повинен охоплювати не тільки мережу, але і всю інфраструктуру органів влади.

На практиці електронне врядування державними службовцями та посадовими особами місцевих органів влади часто обмежується електронним спілкуванням з громадськістю. Однак електронне управління має допомогти вирішити існуючі проблеми в уряді: перейти від бюрократизації до електронного врядування документами; впровадити електронну форму спілкування з громадянами, щоб підвищити прозорість і наблизити їх до потреб і бажань суспільства [7].

Рис. 1.1. Зміст та основні складові концепції електронного урядування

Крім того, найбільше прийнятним підходом є підхід, який використовується в розвинених країнах з високим рівнем розвитку ІКТ,

особливо в таких країнах, як США, Великобританія та Канада, де електронне адміністрування розглядається як концепція, спрямована на підвищення ефективності діяльності органів влади, рис. 1.1.

При визначенні ступеня застосування державою методів електронного врядування використовуються наступні критерії-рівні:

- впровадження системи електронного документообігу в державних і місцевих органах влади;
- інформувати громадян про діяльність органів влади за допомогою інформаційних технологій;
- надання адміністративних послуг та довідок через електронні мережі;
- надання можливості для електронного звернення громадян до державних органів через Інтернет [6].

Крім того, слід відрізнити уряд з електронним інтерфейсом від електронного уряду, оскільки прозорість органів влади досягається не тільки шляхом підключення до Інтернету або створення інформаційної сторінки. Так, інтерфейс є обов'язковим елементом онлайн-адміністрування, але таке онлайн-адміністрування не є електронним і вимагає глибокої трансформації та змін існуючих форм діяльності.

Недоліки електронного урядування, що виникають внаслідок слабких місць цієї системи [9] і які можуть завдати шкоди інтересам держави чи суспільства при використанні у злочинних цілях або коли державні службовці зловживають службовим становищем, включають:

- недостатній захист від кіберзлочинності (шахрайство з електронними грошима і т.д.);
- здатність впливати на настрої та життєві плани громадян, підприємств, установ, організацій тощо за допомогою електронного врядування;
- здатність використовувати сучасні інформаційні технології в політичних цілях без погодження суспільства;
- здатність впливати на психіку і свідомість суспільства за допомогою «інформаційної зброї» [8].

У контексті сучасної системи електронного врядування наша держава йде шляхом перетворення державного управління відповідно до європейських стандартів. Водночас перетворення традиційного державного управління в електронне має супроводжуватися відповідними змінами у розвитку українського суспільства. Подальше впровадження системи електронного уряду в Україні має йти в напрямку еволюційного переходу від традиційного державного управління, тобто надання адміністративних послуг, до надання адміністративних послуг з використанням інформаційних і комунікаційних технологій (електронні послуги).

Таким чином, визначення терміну «електронне врядування» в сучасному науковому середовищі визначається декількома аспектами: чисто теоретичне визначення «електронного уряду», зазначення його функцій і принципів функціонування; практичний (особливості застосування часткових елементів «електронного уряду» у функціонуванні органів влади всіх рівнів; технічне і технологічне (програмне і апаратне забезпечення, особливості побудови електронної мережі і т.д.); ефективне (акцент на підвищенні ефективності системи державного управління на основі впровадження «e-government»).

Електронне врядування – це, на наш погляд, повна трансформація організаційних засад системи державного управління через локальні інформаційно-комунікаційні мережі і сегменти глобальної мережі Інтернет, що забезпечує ефективне функціонування державних органів і органів місцевого самоврядування в режимі онлайн і сприяє найбільш ефективній взаємодії прозоре і найбільш зручне взаємодія з громадянським суспільством в Інтернеті.

Таки чином, виходячи з вищесказаного, ми можемо зробити висновок, що практичні переваги впровадження електронного врядування в практику державного управління можна визначити в наступному:

- полегшити доступ до громадської інформації та отримання адміністративних послуг через Інтернет, та участь населення у створенні держави;

- для ділового середовища (бізнесу) – спрощений доступ до державних і

місцевих органів влади, співпраця з якими помагатиме соціально-економічному розвитку країни;

- для органів державної влади та органів місцевого самоврядування – збільшення результативності та ефективності діяльності, максимізація продуктивності, ефективності та якості адміністративних послуг; залучення громадянського суспільства безпосередньо до процесу прийняття рішень у сфері державного управління.

Отже, перехід до створення нової системи електронного врядування має проходити одночасно в усіх сферах взаємодії органів державної влади на всіх рівнях, економіки (бізнесу) та громадянського суспільства, адже затримка будь-якого з цих компонентів порушить позитивну динаміку розвитку країни в цьому напрямку. Впровадження електронного врядування передбачає зміну та трансформацію всіх форм і методів діяльності державних органів і органів місцевого самоврядування, а позитивні зміни залежать від збалансованих реформ на кожному етапі побудови цієї системи, а саме: раціональна організація, мотивація, координація і взаємодія усіх структур та компонентів системи електронного врядування: виконавча, законодавча, судова, ділове (бізнес) середовище, громадянське суспільство тощо.

РОЗДІЛ 2.

АНАЛІЗ ІНСТИТУЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ЕЛЕКТРОННОГО ВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ

Впровадження електронного врядування та його часткових елементів у життя суспільства, населення, держави та економіки визначено у більшості країн світу, у тому числі в Україні, як одне з основних завдань державної політики, що знаходить своє відображення у як у міжнародних документах, так і у внутрішній правовій базі, а також у заявах політиків, менеджерів та науковців. У той же час, на думку вітчизняних вчених, цей процес довгий час залишався в значній мірі безсистемним, неефективним, надмірно бюрократизованим, непрозорим і закритим, що суперечить основоположним принципам самого електронного врядування [4, с.134].

При вивченні даного питання вчені сходяться на думці, що для успішної реалізації державної політики в галузі розвитку електронного врядування необхідні наступні передумови: наявність демократичної правової держави і розвиненого громадянського суспільства; підтримка глави держави; наявність ефективної інформаційної інфраструктури; координація процесів; зміна принципів державного управління, структури і функцій державних і місцевих органів влади та їх взаємодії один з одним, з суспільством, економікою і громадянами. Тому надання державних послуг населенню та надання цих послуг відповідною структурою традиційно пов'язане із суворим розподілом компетенцій. Навпаки, одним з основоположних принципів електронного врядування є спрощення доступу до державних послуг через єдиний інтерфейс, що в таких умовах досить проблематично.

Варто зазначити, що поточний стан наших досліджень буде заснований на принципах системного підходу. Аналіз національного законодавства та наукових джерел показує, що системний підхід широко використовується при визначенні понять, пов'язаних з державним управлінням, а також при вдосконаленні державного управління. Це пов'язано з тим, що, незважаючи на

великий інтерес вчених до терміну «управління» в цілому і «державне управління» зокрема, до сих пір не існує єдиного наукового визначення «державне управління».

Можемо сказати, що у широкому сенсі система органів державної влади, що формують і забезпечують реалізацію державної політики в галузі електронного врядування, складається з підсистем, розташованих на трьох рівнях.

Перший рівень – це щабель державних органів «головного управління» з розробки та реалізації державної політики в галузі електронного врядування (Президент України, ВРУ, Кабінет Міністрів України). Таким чином, ці органи приймають укази, приймають закони і постанови, постанови і розпорядження в галузі розвитку і впровадження електронного врядування.

Крім того, Кабінет Міністрів України щорічно складає та подає звіт про стан інформатизації в Україні, завдання національної програми інформатизації на найближчі три роки та цільову (робочу) програму з інформатизації на наступний фінансовий рік. Завдання Національної програми інформатизації на найближчі три роки та обсяг її бюджету на майбутній рік щорічно затверджуються Верховною Радою Україною [26].

Крім того, ці вищі органи влади є прямими користувачами електронних послуг і сервісів, у них є власні веб-портали і корпоративна електронна пошта, за допомогою яких відбувається електронна взаємодія у внутрішній і зовнішній структурі державних органів [26].

Другий рівень – це щабель державних органів, що володіють «загальною компетенцією» щодо створення умов для реалізації державної політики в галузі електронного врядування (так от як відповідні міністерства).

Третій рівень – це щабель державних органів, що володіють «особливою (спеціальною) компетенцією» щодо створення умов для реалізації державної політики в цій галузі (таких як Міністерство цифрової трансформації України).

У той же час система органів державної влади, що формують і реалізують політику електронного врядування, складається, строго кажучи, з підсистем

державних утворень другого і третього рівнів, тобто державних утворень, які в першу чергу забезпечують реалізацію політики електронного врядування та робота державної політики електронного уряду. Отже, державне управління в галузі розвитку електронного врядування слід розглядати з точки зору вузької спрямованості діяльності органів виконавчої влади, що володіють «загальними» і «спеціальними» компетенціями. Водночас зазначимо, що при вивченні органів виконавчої влади «загальної» та «спеціальної» компетенції ми врахували реалізацію нового етапу адміністративної реформи в Україні, спрямованої на оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади [28].

Отже, нездатність державного органу повною мірою виконувати функції генерального державного замовника Національної програми комп'ютеризації та відсутність чітко визначених функцій цієї програми не сприяли правильному плануванню видатків, розподілу та ефективному використанню бюджетних коштів органом у межах бюджетної програми, що загалом призвело до значного уповільнення реалізації відповідних заходів щодо розвитку електронного врядування.

В даний час відповідно до Положення про Міністерство цифрової трансформації України [18], Міністерство цифрового розвитку є основним органом в системі центральних органів виконавчої влади, який забезпечує розробку і реалізацію державної політики в галузі цифровізації, цифрового розвитку, цифрових інновацій, цифрової економіки, електронного врядування та електронної демократії, розвитку інформаційного суспільства, комп'ютеризації у сфері розвитку цифрових компетенцій та цифрових прав громадян; у сфері відкритих даних, розвитку національних електронних інформаційних ресурсів та сумісності, розвитку інфраструктури Інтернету та широкосмугових телекомунікацій, електронної комерції та підприємництва; у сфері інформаційних технологій, технологій, технологій та технологій надання електронних та адміністративних послуг; в області надання електронних та адміністративних послуг; в області електронних довірчих послуг та електронної

ідентифікації; в області надання електронних та адміністративних послуг; в області надання електронних та адміністративних послуг; у сфері розвитку ІТ – індустрії [18].

Зважаючи на покладені на нього завдання, Міністерство цифрового розвитку реалізує, зокрема, заходи щодо створення та забезпечення: системи електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів; системи електронної взаємодії органів виконавчої влади; інтегрованої системи електронної ідентифікації; Єдиний державний веб-портал електронних послуг; Державний єдиний веб-портал відкритих даних; єдиний веб-портал електронного врядування; Національний реєстр електронних інформаційних ресурсів; виконує функції державного генерального замовника національної програми інформатизації та інших державних програм цифровізації. Крім того, Міністерство цифрового розвитку координує діяльність міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, місцевих державних адміністрацій, а також державних підприємств, організацій та об'єднань, державних економічних установ, освітніх установ з питань, що входять до його компетенції, і надає їм необхідну методологічну підтримку [18].

Як зауважив Міністр цифрової трансформації Михайло Федоров, провести цифрові реформи в Україні сьогодні складно через відсутність адекватної організаційної структури на державному рівні. Це пов'язано з тим, що КМУ раніше доводилося працювати з іншими міністерствами над прийняттям закону, оскільки не було єдиного органу, який би формулював керівні принципи в області цифровізації. Нині ж в ВРУ є як Міністерство цифрової трансформації, так і Комітет з цифрової трансформації. Крім того, у кожному відділі є особа, яка відповідає за оцифрування [34].

В результаті вітчизняні вчені в своїх наукових роботах неодноразово підкреслювали, що в роботі інститутів, що займаються питаннями електронного врядування, існують певні труднощі. В Україні, зокрема, ситуація склалася таким чином, що у сфері електронного врядування (до створення Мінцифри) різні органи виконували різні функції, а інколи просто дублювали х. Таким

чином, Державне агентство електронного урядування відповідало за державну стратегію розвитку електронного урядування та виконання завдань державного генерального замовника Національної програми інформатизації [18] для Єдиного державного порталу адміністративних послуг, який веде реєстр адміністративних послуг – Міністерство економічного розвитку і торгівлі України; здійснювати функції центрального органу з сертифікації, здійснювати повноваження в галузі інформатики та електронної ідентифікації, забезпечувати розробку стандартів, норм і технічних регламентів, здійснювати технічні регламенти та організаційні заходи в цій області, Міністерство юстиції України; забезпечити реалізацію єдиної національної політики інформатизації та розвитку інформаційного суспільства – НКРЗІ [32].

Таким чином, очевидно, що відсутність єдиного органу, відповідального за політику впровадження електронного адміністрування та координацію дій у цій області різних міністерств і відомств, і, отже, поділ функцій основного суб'єкта електронного урядування між іншими органами влади, втрата єдиного органу, відповідального за політику впровадження електронного урядування, і координація дій різних міністерств і відомств, а також поділ функцій основного суб'єкта електронного адміністрування адміністративної ефективності та контролю в адміністрації, а ефективність контролю, неефективність встановленого законом механізму формування та реалізації Національної програми інформатизації негативно позначилися на темпах розвитку електронного урядування в Україні. Ми сподіваємося, що нове міністерство цифрової трансформації України, яке взяло на себе функції інших центральних органів виконавчої влади у сфері електронного уряду, буде ефективно і результативно реалізовувати державну політику в цій галузі, що дозволить Україні та іншим факторам розвиватися значно покращився у світовому рейтингу країн за рівнем розвитку електронного уряду.

Ми вважаємо, що пріоритетним напрямком інституційної політики в цій галузі також є створення департаментів у державних установах Центрального та регіонального рівнів, відповідальних за реалізацію політики впровадження

електронного врядування. Ці підрозділи можуть бути створені в органах влади як нові або на основі існуючих підрозділів з комп'ютеризації, захисту інформації та інших підрозділів, які можуть бути визначені як відповідальні за впровадження електронного управління, що підпадають під юрисдикцію компетентного органу.

Зараз в Україні, після реструктуризації Державного агентства з питань електронного урядування, питання електронного врядування перебувають у безпосередньому віданні віце-прем'єр-міністра – Міністра цифрової трансформації України. Ми вважаємо, що це свідчить про те, що політики усвідомлюють гостру необхідність впровадження електронного врядування та цифровізації країни в Україні. На наш погляд, визначення Міністерства цифрової трансформації України як основного питання управління державною політикою щодо впровадження електронного урядування та політики щодо розвитку інформаційного суспільства в цілому вирішить проблему розподілу функцій від основного питання управління електронним управлінням між іншими центральними органами виконавчої влади [20].

Однак важливо не тільки виявити основну проблему управління онлайн-адмініструванням, а й визначити його як відповідального за реалізацію конкретних заходів і завдань по впровадженню онлайн-адміністрування, встановити відповідальність за недотримання цих вимог, заходи та завдання у відповідних стратегічних документах країни, зокрема, у Стратегії сталого розвитку України до 2030 року [32] та стратегії розвитку електронного уряду України до 2030 року [32], які, на наше глибоке переконання, вони повинні бути прийняті якомога швидше разом з відповідними планами дій щодо реалізації цих стратегій. Крім того, завдання, пов'язані з впровадженням електронного врядування (а також особи, відповідальні за його впровадження, терміни, результати його впровадження, передбачуваний обсяг і джерела фінансування певних видів діяльності і т.д.).

Таким чином, аналіз системи органів державного управління за допомогою електронного врядування, заснованого на концепції державного

управління в широкому і вузькому сенсі, дозволив нам визначити її ієрархічну структуру на різних рівнях. Окреслено загальні правові особливості органів державної влади України, задіяних у системі у питаннях формування та реалізації державної політики у галузі розвитку електронного уряду, Кабінетом Міністрів України було створено у вересні 2019 року Міністерства цифрової трансформації України, що функції центральної теми управління електронною державою (були розподілені між іншими державними органами, що призвело до втрати адміністративної ефективності та контролю. у цій галузі, подвійна функція і неоднозначний розподіл обов'язків, що призводить до ірраціональних наслідків, слабкий інституційний потенціал для проведення реформ і формування державної політики в галузі розвитку електронного уряду.

Інструментами реалізації нормативного механізму розвитку системи адміністративних послуг у сфері електронного врядування в Україні є закони України, державні концепції, укази Президента України, постанови і розпорядження Кабінету Міністрів України, які носять рамковий характер і тісно пов'язані з іншими законами, нормативно-правовими актами, постановами тощо. Протягом багатьох років розвиток системи надання адміністративних послуг шляхом впровадження різних рівнів технологій електронного врядування в діяльність органів влади не було систематичним, всеосяжним або навіть спонтанним. Нарешті, можливості використання технологій електронного адміністрування були необов'язковими (факультативними), вони були зосереджені в основному в області комунікацій і були визнані альтернативним методом реалізації традиційні процедури надання адміністративних послуг.

РОЗДІЛ 3.

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМІВ ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ

Інформатизація є визначною сферою суспільного життя, оскільки вона сприяє підвищенню управлінського потенціалу економіки, інноваційному розвитку, задоволенню інформаційних потреб громадян, їх об'єднань, підприємств, організацій, установ, органів місцевого самоврядування та державної влади., підвищення продуктивності праці, поліпшення соціально-економічних відносин і т. д.

Всі заходи державних органів, спрямовані на розвиток інформаційного простору на відповідній території, такі як впровадження електронного документообігу, придбання засобів комп'ютеризації для забезпечення функціонування цих органів та інформування населення про їх діяльність, впровадження нових інформаційних та допоміжних систем для існуючих систем це впровадження ефективних механізмів надання електронних послуг населенню та підприємствам, використання інтегрованих систем інформаційної безпеки і т. д., є заходами по комп'ютеризації та трансформації – впровадження електронного врядування та повинні бути відображені у відповідній програмі на відповідному рівні [15].

Основними засобами інформатизації та комп'ютеризації є ЕОМ, комп'ютерні програми, математичні, мовні та інші програми, інформаційні системи або їх частини, мережі зв'язку та інформаційні мережі, що використовуються для реалізації інформаційних технологій [26].

На думку експертів, система електронного врядування складається з двох взаємопов'язаних і одночасно незалежних підсистем: внутрішньої інформаційної інфраструктури (аналог корпоративної мережі) і зовнішньої інформаційної інфраструктури (порталу), яка взаємодіє з населенням громади та організаціями. В рамках цієї моделі інтегруються інформаційні ресурси органів влади, забезпечується доступ до них і створюється система онлайн-

сервісів. Внутрішня інформаційна інфраструктура – це телекомунікаційне середовище, інтегровані системи управління інформаційними ресурсами та електронного документообігу, системи управління для аналітичної обробки інформації, зовнішніх зв'язків, захисту інформації компетентних державних органів та автономних органів, установ та організацій місцевих жителів. В рамках цієї інфраструктури державними органами та органами місцевого самоврядування забезпечується вертикальна та горизонтальна інформаційна взаємодія, що дозволяє інтегрувати та розвивати існуючі програмні та апаратні системи зв'язку та створювати нові, а також модернізувати аналітичні, інформаційні, програмні засоби та інші носії для всіх з'єднань на єдиній методологічній основі [8, с.12].

В Україні так склалося, що з початком впровадження електронного врядування на місцевому та регіональному рівнях основними проблемами, з якими зіткнулися міста та регіони на цьому шляху, крім цифрової нерівності та підтримки недостатньо кваліфікованого персоналу, були несумісне програмне забезпечення різних технологій електронного врядування використовуваних органами місцевого самоврядування та органами місцевого самоврядування, неузгодженість заходів на місцевому та національному рівнях, відсутність єдиних стандартів надання електронних послуг тощо [9].

Вчені відзначають, що на сьогоднішній день в органах державної влади та установах України реалізовано значну кількість складних інформаційно-телекомунікаційних та інформаційно-телекомунікаційних систем, але вони несумісні один з одним і використовують різні технології, стандарти і формати. При створенні умов, необхідних для надання електронних послуг громадянам і підприємствам, оптимізації процесів обробки і прийняття державної політики, а також для прийняття рішень і здійснення ефективного управлінського контролю, забезпечення функціональної сумісності має вирішальне значення і електронної взаємодії створених і використовуваних інформаційних систем, форматів, протоколів) для забезпечення функціональної сумісності та взаємодії в електронному середовищі [11].

Отже, проблема несумісності і неузгодженості інструментів комп'ютеризації типова для національного, регіонального та місцевого рівнів. Така ситуація у сфері інформатизації суперечить вимогам правових актів, пов'язаних з реалізацією державної програми інформатизації.

Так, відповідно до статті 2 Закону України «Про Національну програму інформатизації», про яку ми вже згадували, Національна програма інформатизації являє собою сукупність взаємопов'язаних завдань (проектів) інформатизації, спрямованих на реалізацію державної політики в галузі інформатизації, враховуючи державні та пріоритетні напрямки створення сучасної інформаційної інфраструктури України – технічні та інші ресурси, виробничий і науково-технічний потенціал держави, а також координація діяльності державних органів, органів муніципального самоврядування, підприємств, установ, організацій всіх форм власності і громадян в галузі інформатизації та трансформації [26].

Проекти та програми (або їх частини), що спрямовані на створення, інтеграцію та розвиток інформаційних систем, ресурсів, мереж та інформаційних технологій, або передбачають закупівлю засобів комп'ютеризації для забезпечення функціонування державних органів, органів місцевого самоврядування, організацій громадянського суспільства, установи та організації, підтримувані за рахунок бюджетних коштів, реалізуються в рамках національної програми комп'ютеризації, якщо інше не передбачено законом [26].

Варто додати, що Національна програма інформатизації включає в себе: 1) Концепцію Національної програми інформатизації; 2) ряд державних програм комп'ютеризації; 3) промислові програми і проекти комп'ютеризації; 4) регіональні програми і проекти комп'ютеризації; 5) програми і проекти комп'ютеризації органами місцевого самоврядування [26].

Регіональні програми та проекти комп'ютеризації випрацьовуються місцевими органами виконавчої влади та узгоджуються з Генеральним державним замовником Національної програми комп'ютеризації. Програми і

проекти інформатизації органів місцевого самоврядування формуються цими органами і повинні відповідати національній програмі інформатизації, прийматися і реалізовуватися відповідно до загальних державних бюджетів [26].

Якщо ми проаналізуємо проблеми, з якими зустрічаються органи місцевого самоврядування при реалізації своїх програм комп'ютеризації, ми виявимо, що ці проблеми дуже схожі на регіональному та місцевому рівнях.

Наприклад, указом голови Житомирської обласної державної адміністрації № 740 від 14 листопада 2018 року затверджено програму комп'ютеризації регіону на період 2019-2021 років (далі-програма Закарпатської області) [28]. Мета програми для Житомирської області – надати регіону та його суб'єктам необхідну і достатню інформацію в усіх сферах діяльності, підвищити продуктивність суспільного виробництва товарів і послуг, заснованих на широкомасштабному використанні інформаційних технологій, і збільшити потенціал економіки Житомирської області, як регіону.

У програмі Житомирської області висвітлено результати реалізації завдань та проєктів з інформатизації за останні роки. Приміром, йдеться про: організацію віртуальної приватної мережі з використанням технології MPLS органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування регіону; впровадження системи електронного документообігу органів державної влади регіону, яка підключена до структурних підрозділів обласної державної адміністрації, районних державних адміністрацій, виконавчих комітетів муніципальних рад і яка, в свою чергу, інтегрована в систему електронної взаємодії органів державної влади та органів виконавчої влади; поступова і планова легалізація програмного забезпечення; впровадження технічних систем захисту інформації; забезпечення захисту персональних даних і т. д. [28].

Водночас реалізації проєктів інформатизації в регіоні перешкоджають наступні проблеми: незадовільне фінансування Програми Житомирської області, що спричинено обмеженими можливостями обласного бюджету; неузгодженість галузевих стандартів і відсутність державних стандартів в

області інформаційно-комунікаційних технологій;) незадовільна якість телекомунікаційних послуг; повна відсутність або низький рівень фахівців з інформаційного та інформаційного забезпечення в районних структурах місцевих виконавчих органів влади та органів місцевого самоврядування; недостатнє оснащення місцевих органів влади програмним забезпеченням і технічними засобами та їх використання нераціональним; відсутність повної реєстрації інформаційних ресурсів регіону та доступу до них; невпорядковані інформаційні відносини між центральним регіональним та місцевим рівнями, що може бути продемонстровано у взаєминах органів державної влади та органів місцевого самоврядування при організації інформаційної взаємодії [28].

У галузі зв'язку і доступу в інтернет основними проблемами є: відсутність інвентаризації вже існуючих кабельних мереж і правил прокладання нових; потреба розширення мережі і поліпшення якості мобільного (стільникового) зв'язку в гірських та лісистих районах; потреба розширення мережі передачі даних і широкосмуговий доступ в Інтернет по оптоволоконних лініях зв'язку [28].

Тепер перейдемо до програм комп'ютеризації, затверджених сільськими, селищними та міськими радами. Візьмемо, наприклад, місцеву програму інформатизації «Електронне співтовариство», затверджену постановою Зайцівської сільради Синельниківського району Дніпропетровської області від 06 Грудня 2018 р. № 226-14 / VI на 2019-2020 рр. [29], в якій викладено основні засади реалізації програми та політики в області інформатизації (далі іменованої програмою). Ця програма була розроблена в рамках Національної програми інформатизації України та регіональної програми інформатизації Дніпропетровської області з урахуванням їх завдань та встановленням ряду пріоритетних завдань з організаційного, інформаційного, технічного та нормативного забезпечення діяльності органів місцевого самоврядування, а також соціально-економічного розвитку спільноти за рахунок впровадження сучасних ІКТ у всі сфери її життя. Таким чином, завданнями місцевої програми інформатизації місцевого самоврядування мають враховуватись наступні

напрямки: 1) нормативне, організаційне та методологічне забезпечення інформатизації в муніципальному утворенні; 2) створення і подальший розвиток інформаційної інфраструктури; 3) інформаційне забезпечення діяльності органів виконавчої влади місцевого самоврядування, потреб громади, населення, установ, підприємств та організацій [29].

Процес комп'ютеризації в органах місцевого самоврядування сучасної громади полягає в наступному: створенні місцевої інформаційної системи та аналітичного забезпечення діяльності органів місцевого самоврядування, формуванні системи місцевих електронних інформаційних ресурсів; подальший розвиток місцевого компонента інформаційної системи; комп'ютеризації важливих напрямків соціально-економічного розвитку муніципального утворення; утворення корпоративної мережі для органів місцевого самоврядування та локальних комп'ютерних мереж для забезпечення функціонування вже існуючих систем; органи місцевого самоврядування на 80 % оснащені комп'ютерною технікою; органи місцевого самоврядування підключені до регіональної інформаційно-телекомунікаційної мережі; більше 70 % працівників органів місцевого самоврядування виконують свої посадові обов'язки з використанням інформаційно-комунікаційних технологій.; технічна підтримка сайту була створена і знаходиться в стадії реалізації [http://zajtzivska.gromada.org.ua /](http://zajtzivska.gromada.org.ua/)) [29].

Водночас залишаються невирішеними наступні питання: відсутність інформаційно-технічної служби підтримки (сектору) органу місцевого самоврядування, що призводить до труднощів у задоволенні потреб в інформаційних ресурсах та темпів розвитку інформатизації в муніципалітеті, як через недоліки в самій структурній структурі, так навіть і через існуючі проблеми з чисельністю і професійним рівнем штатних співробітників; значна частина застарілої техніки, яка неефективно працює, потребує постійного ремонту і зазвичай не підлягає ремонту, бо банально відсутні комплектуючі; 4) суперечність галузевих стандартів та відсутність певних державних стандартів в інформаційній сфері, що, у свою чергу, суттєво ускладнює формування

електронних форм взаємодії органів державної влади та органів місцевого самоврядування, а також фізичних та юридичних осіб; 5) відсутність формених технічних рішень для створення автоматизованих систем обробки даних, а також відсутність типових технічних рішень для створення автоматизованих систем обробки даних, а також відсутність типових технічних рішень для створення автоматизованих систем обробки даних [29].

Проаналізувавши програми комп'ютеризації органів місцевого самоврядування, ми пропонуємо покращити інформаційну підтримку органів місцевого самоврядування та механізм впровадження електронного врядування на місцевому рівні, запропонувавши наступне: прийняття єдиних державних стандартів у галузі електронного врядування та інформації; впровадження єдиного для всіх органів місцевого самоврядування підходу до реалізації проєктів у сфері електронного врядування, у тому числі впровадження пілотних проєктів із впровадження електронних сервісів та систем в органах місцевого самоврядування, впровадження стандартних (загальних) рішень щодо впровадження інформаційних технологій та технологій електронного врядування – онлайн-адміністрування в органах місцевого самоврядування, впровадження проєктів зі створення сервісів з використанням відкритих даних і т. д.; створення та супровід інтегрованих систем інформаційної безпеки в інформаційних системах, програмно-апаратних комплексах тощо органів місцевого самоврядування; розробка інтегрованих платформ та інтернет-порталів, що представляють суспільний інтерес на місцевому рівні; створення відділів у всіх органах місцевого самоврядування, відповідальних за впровадження заходів електронного врядування; збільшити фінансування органів місцевого самоврядування на придбання інструментів комп'ютеризації, реалізацію проєктів у галузі електронного врядування, у тому числі за рахунок міжнародних грантів, технічної допомоги та галузевої підтримки з боку Європейського Союзу, інших міжнародних донорів, фондів інвесторів приватні особи, які використовують механізм державно-приватного партнерства.

Таким чином, ми можемо зробити висновок, що, виходячи зі стану

інформатизації та комп'ютеризації конкретного села, населеного пункту, міста чи регіону, залежать пріоритетні дії в галузі інформатики, телекомунікацій та комп'ютеризації діяльності органів місцевого самоврядування державного управління шляхом впровадження сучасних перспективних ІКТ залежить від того, що забезпечення інформаційних потреб органів місцевого самоврядування та успішне впровадження електронного врядування на місцевому рівні як невід'ємної частини соціально-економічного розвитку відповідної адміністративно-територіальної одиниці залежить [15].

Аналіз згаданих регіональних та місцевих програм інформатизації органів місцевого самоврядування показав, що реалізація програм сповільнюється через самі однакові проблеми, які, на наш погляд, потребують не окремого вирішення, а комплексного вирішення на національному рівні.

ВИСНОВКИ

У нашому науковому дослідженні проведено теоретичне узагальнення і пропонується нове рішення наукової проблеми поширення концепції електронного врядування, включаючи електронне врядування на місцевому рівні, через призму сталого розвитку, проведено аналіз його інформаційної та правової підтримки з точки зору намірів України її європейської інтеграції та міжнародних зобов'язань щодо досягнення Цілей сталого розвитку України з іншими державами-членами ООН до 2030 року. Нами було визначено ряд теоретичних та практичних висновків, рекомендацій та пропозицій щодо вирішення даної проблеми. Основні з них можуть бути узагальнені в наступних положеннях:

Проаналізовано теоретичні та правові основи електронного врядування в Україні. Виявляється, між вченими ведеться багато суперечок з приводу тлумачення термінів «електронний уряд» і «електронне врядування», що вказує на їх неоднозначне трактування і недосконалість концептуальної основи. Здається, електронне врядування в цілому розглядається вченими та державними службовцями як засіб вирішення проблеми вдосконалення, реформування державного сектору та надання кращих державних послуг підприємствам та громадянам. У роботі аналізується визначення терміну «електронне врядування» відповідно до концепції держави, що не зовсім коректно і потребує додаткових досліджень, експертних обговорень та роз'яснень.

Примітно, що існує багаторівнева модель нормативного забезпечення розвитку електронного врядування в Україні, що поєднує правові норми різних правових сил, які знайшли своє зовнішнє закріплення в законах про інформацію та управління. Виявлено прогалини та недоліки в чинному законодавстві, що суттєво уповільнює розвиток електронного врядування.

Визначено систему проблем управління розвитком електронного врядування в Україні, яка наразі перебуває у фазі динамічних змін. Засноване

на концепції державного управління в широкому і вузькому сенсі, електронне врядування підкреслює багаторівневу ієрархічну структуру системи органів державного управління.

Проведено аналіз особливостей організаційно-правової підтримки впровадження електронного врядування на місцевому рівні, який виявив: 1) прогалини в нормативно-правовому регулюванні; 2) нестабільну організаційно-правову структуру управління розвитком електронного врядування на місцевому рівні та ін.

На основі аналізу впливу розвитку електронного урядування на місцевому рівні на досягнення сталого розвитку адміністративно-територіальних одиниць пропонується розглядати концепцію «електронного врядування на місцевому рівні» як інструмент сталого розвитку з її ефективним використанням за допомогою новітніх інформаційно-комунікаційних технологій, що забезпечують відкритість та прозорість взаємодії з громадянами, а також впливають на підвищення рівня та якості життя населення та досягнення сталого розвитку міст, селищ та громад та міст.

У роботі підкреслюється важливість інформаційної підтримки органів місцевого самоврядування, при якій наявність офіційних інформаційних і функціональних веб-сайтів цих органів є невід'ємною частиною розвитку електронного врядування на місцевому рівні і служить каталізатором для досягнення Цілей сталого розвитку, котрі адаптовані для України. Встановлено головні причини, що здійснюють негативний вплив на якість функціонування офіційних сайтів органів місцевого самоврядування, зокрема: відсутність вимог до офіційних сайтів органів місцевого самоврядування, встановлених на законодавчому рівні, невизначеність органу, що здійснює нагляд за сайтами органів місцевого самоврядування, відсутність контролю за їх роботою. відповідальності місцевих посадових осіб, яка була встановлена на правовому рівні за незадовільне функціонування та низьке інформаційне наповнення офіційних веб-сайтів і т.д.

Слід зазначити, що стан комп'ютеризації певного населеного пункту,

агломерації, міста чи регіону у пріоритетних напрямках діяльності в галузі інформаційних технологій, телекомунікацій, а також інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності органів місцевого самоврядування за рахунок впровадження новітніх комунікаційних технологій, залежить від задоволення інформаційних потреб місцевих органів влади та успішного впровадження електронного врядування на місцевому рівні як невід'ємної частини соціально-економічного розвитку належної адміністративно-територіальної одиниці.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Авер'янов В. До питання про поняття так званих «управлінських послуг». Право України. 2002. № 6. С. 125–127.
2. Андрєєва О. М. Електронне урядування: теорія та практика: навч. посіб. Київ: Авега, 2015. 228 с.
3. Директива 2000/31/ЄС Європейського парламенту та Ради «Про деякі правові аспекти інформаційних послуг, зокрема, електронної комерції, на внутрішньому ринку» («Директива про електронну комерцію») від 8 червня 2000 року [Електронний ресурс]: – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
4. Дяченко Н. П. Прогнозні оцінки динаміки впровадження електронного урядування в Україні. Державне управління та місцеве самоурядування: зб. наук. праць. 2013. № 2(17). С. 134-142.
5. Електронне урядування та електронна демократія: навч. посіб.: у 15 ч. / за заг. ред. А.І. Семенченка, В.М. Дрешпака. – К., 2017. Частина 1: Вступ до курсу. Концептуальні засади електронного урядування та електронної демократії / [В. Я. Малиновський, Н. В. Грицяк, А. І. Семенченко]. Київ: ФОП Москаленко О. М., 2017. 70 с.
6. Електронне урядування. Опорний конспект лекцій / С. В. Дзюба, І. Б. Жияєв, С. К. Полумієнко та ін.; за ред. А. І. Семенченка. Київ, 2012. 266 с.
7. Електронне урядування: підручник / авт. кол.: А. І. Семенченко, Н. В. Грицяк, О. Б. Кукарін та ін.; за заг. ред. проф. Н. В. Грицяк, А. І. Семенченка. Київ: НАДУ, 2016. 128 с.
8. Електронне урядування: підручник / авт. кол.: В. П. Горбулін, Н. В. Грицяк, А. І. Семенченко, О. В. Карпенко та ін. / за заг. ред. проф. Ю. В. Ковбасюка; наук. ред. проф. Н. В. Грицяк, проф. А. І. Семенченка. Київ: НАДУ. 2014. 352 с.
9. Електронне урядування: підручник / авт. кол.: В. П. Горбулін, Н. В. Грицяк, А. І. Семенченко, О. В. Карпенко та ін. / за заг. ред. проф. Ю.

В. Ковбасюка; наук. ред. проф. Н. В. Грицяк, проф. А. І. Семенченка. Київ: НАДУ. 2014. 352 с.

10. Зарубіжний досвід упровадження електронного урядування / авт. кол.: Т. Камінська, А. Камінський, М. Пасічник та ін.; за заг. ред. д-ра наук з держ. упр., проф. С. А. Чукут. Київ, 2008. 200 с.

11. Зелена книга з електронного урядування в Україні [Електронний Ресурс] // eTransformation. Робоча група з урядової політики в е-урядуванні. – 17.11.2014. – Режим доступу: <http://etransformation.org.ua/2014/11/17/318/>

12. Клименко І. В., Линьов К. О. Технології електронного врядування. К. : Центр сприяння інституційному розвитку державної служби, 2006. 192 с.

13. Коліушко І. Б. Виконавча влада та проблеми адміністративної реформи в Україні: монографія. Київ: Факт. 2002. 260 с.

14. Концепція розвитку електронного урядування в Україні: схвал. розпорядженням Кабінету Міністрів України від 20.09.2017 р. № 649-р. *Офіційний вісник України*. 2017. № 78. Ст. 2402.

15. Марченко В. В. Електронне урядування в органах виконавчої влади: адміністративно-правові засади: монографія. Харків: Панов, 2016. 444 с.

16. Офіційний портал Верховної Ради України. *403 Forbidden*. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?skl=4&pf3516=3234 (да та звернення: 25.11.2022).

17. Політанський, В. (2022). Електронний уряд як основний елемент структури електронного урядування. *Jurnalul Juridic național: Teorie și Practică*, (3), 27–32.

18. Положення про Міністерство цифрової трансформації України: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 18.09.2019 р. № 856. *Офіційний вісник України*. 2019. № 80. Ст. 2736.

19. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 р. № 2939-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 32. Ст. 314.

20. Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 22.05.2003 р. № 851-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003.

№ 36. Ст. 275.

21. Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах: Закон України від 05.07.1994 р. № 80/94-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 31. Ст. 286.

22. Про захист персональних даних: Закон України від 01.06.2010 р. № 2297-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2010. № 34. Ст. 481.

23. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 р. № 2657-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 48. Ст. 650.

24. Про Концепцію Національної програми інформатизації: Закон України від 04.02.1998 р. № 75/98-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1998. № 27-28. Ст. 182.

25. Про науково-технічну інформацію: Закон України від 25.06.1993 р. № 3322-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1993. № 33. Ст. 345.

26. Про Національну програму інформатизації: Закон України від 04.02.1998 р. № 74/98-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1998. № 27-28. Ст. 181.

27. Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки: Закон України від 09.01.2007 р. № 537-V. *Відомості Верховної Ради України*. 2007. № 12. Ст. 102.

28. Про Програму інформатизації області на 2019-2021 роки: Розпорядження голови Житомирської обласної державної адміністрації від 14.11.2018 р. №740.

29. Про затвердження місцевої програми інформатизації «Електронна громада» на 2019-2020 роки: Рішення Зайцівської сільської ради Синельниківського району Дніпропетровської області від 06.12.2018 р. № 226-14/VII. URL: <https://zajtzeve.otg.dp.gov.ua/ua/rishennya-gromadi/pro-zatverdzhennya-miscevoyi-programi-informatizaciyi-elektronna-gromada-na-2019-2020-roki> (дата звернення: 07.07.2022)

https://carpathia.gov.ua/sites/default/files/upload/181114_740.pdf

30. Про Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020»: Указ Президента України від 12 січня 2015 року №5/2015. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

31. Про схвалення Концепції розвитку системи електронних послуг в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 листопада 2016 року №918-р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

32. Серенок А. О. Нормативно-правове забезпечення впровадження електронного урядування в Україні: ініціативи Президента України. *Державне будівництво*. 2015. № 1. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeVu_2015_1_7 (дата звернення: 20.09.2022).

33. Стратегія сталого розвитку «Україна – 2030»: схвал. Указом Президента України від 12.01.2020 р. № 5/2020. *Офіційний вісник України*. 2020. № 4. Ст. 67.

34. Федоров презентував Міністерство цифрової трансформації: які його завдання та мета. 24 Канал. URL: https://tech.24tv.ua/fedorov_prezentuvav_ministerstvo%20tsifrovoyi_transformatsiyi_yaki_yogo_zavdannya_ta_meta_n1211601 (дата звернення: 02.12.2022).

35. Фурашев В.М. Сутність та визначення поняття «електронне урядування». URL: <http://ippi.org.ua/sites/default/files/12fvmpreu.pdf> (дата звернення: 03.11.2022).

36. Цілі сталого розвитку | Global Compact. *Global Compact*. URL: <https://globalcompact.org.ua/pro-nas/tsili-stijkogo-rozvytku/> (дата звернення: 25.10.2022).

37. Що таке сталий розвиток? – Сталий розвиток для України. *Сталий розвиток для України – Сталий розвиток для України*. URL: <https://sd4ua.org/shho-take-stalij-%20rozvitok/> (дата звернення: 25.11.2022).

38. Якісні управлінські послуги – головна умова підвищення довіри населення до влади: монографія / Ю. О. Куц, С. В. Краснопорова, О. К. Чаплигін [та ін.] ; за заг. ред. Ю. О. Куца, С. В. Краснопорової. Харків : Магістр, 2006. 192 с.